

نقش تنظیم سند رسمی معاملات در سلامت اخلاقی و اجتماعی جامعه

* دکتر غفور خوینی، دکتر حسین شفیعی فینی، محمد سعیدی کیا

گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۷/۳/۱۹، تاریخ پذیرش: ۹۷/۵/۳۰) (چاپ سریع)

چکیده

زمینه: ایجاد شرایط لازم برای تعامل سالم و دوسویه متعادل با دیگران بهصورتی که افراد اجتماع نه مورد سوء استفاده قرار بگیرند و نه دیگران را مورد سوء استفاده قرار دهند از مشخصه‌های بارز سلامت اخلاقی به عنوان یکی از مؤلفه‌های سلامت است. با توجه به رسالت مهم علم حقوق و همچنین قواعد آن مبنی بر ایجاد نظم و ثبات و امنیت اخلاق و ارتقاء سلامت روان در اجتماع، بدینه است تسری دادن قواعد حقوقی در اعمال حقوقی و مراوده‌ها و معاملات افراد جامعه می‌تواند منجر به امنیت و آرامش و پرهیز از تنفس و خدمات روحی و روانی جامعه و همچنین تأمین سلامت اجتماعی شود و لذا تحقق سلامت اجتماعی در حوزه قراردادی و معاملاتی زمانی میسر می‌شود که این معاملات در بستری سالم و اطمینان بخش انعقاد یابند.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد با توجه به ویژگی‌های سند رسمی، سلامت اجتماعی در زمینه تعاملات حقوقی فی‌مابین آحاد افراد جامعه در گروه تنظیم معاملات مذکور به صورت رسمی است؛ زیرا که به نظر می‌رسد سند رسمی دارای کارکردهای فراوان اجتماعی است. از جمله کاهش دعاوی و تنازعات اجتماعی، توسعه و بسط صلح اجتماعی، ایجاد اطمینان و اعتماد بین افراد اجتماع برای مشارکت بیشتر در فعالیت‌های اقتصادی و تضمین امنیت سرمایه گذاری، که تمامی موارد مذکور در ارتقاء اخلاق و سلامت اجتماعی مؤثر است.

کلید واژگان: اخلاق، سلامت اجتماعی، اسناد رسمی

سرآغاز

رعایت اصول و ارزش‌های اخلاقی^۱، در همه ابعاد زندگی بشر یکی از مهمترین راههای حفظ و ارتقا سلامت زندگی اجتماعی است. فعالیت‌های بشری تنها در پرتو رعایت ملاحظات اخلاقی در مسیر درست قرار خواهد گرفت. اخلاق، حافظ فعالیت‌های بشر از میل و گرایش به هرگونه انحراف و کج روی است^(۱). اخلاق، دانشی است که از اصول و ارزش‌های صبحت می‌کند؛ ارزش‌هایی که ناظر به رفتارها و صفات ارادی مردمان و تمایز آنها از جیث خوبی و بدی، شایستگی و ناشایستگی، نیکویی و زشتی و بایستگی و نبایستگی هستند. اخلاق علمی^۲ نیز به مبادی اخلاق افعال می‌پردازد، رویکردی که ریشه آن به ارسطو و کتاب مشهور اخلاق او - اخلاق نیکوماخوس - بر می‌گردد که گوهر فعل اخلاقی را رفتار عقلانی متعدد به خیر جمعی می‌داند^(۲).

در باب هر عمل ارادی انسان می‌توان داوری اخلاقی کرد و مسائل حقوقی نیز از آن جهت که جزو اعمال لاینک انسان است می‌تواند مشمول داوری‌های اخلاقی شود^(۳). یکی از مهمترین اهدافی که جامعه و مردم در پی آن هستند تنظیم سند رسمی^۴ معاملات است^(۴). چرا که

این رشد، باعث افزایش بهره‌وری و ارتقای سلامت اخلاقی و اجتماعی جامعه خواهد شد^(۵). حمایت کافی از اسناد رسمی و پاداش دادن به رفتار اخلاقی از عوامل بالارفتن میزان سلامت جامعه است^(۶). تنظیم سند رسمی سازه جدیدی است که در ایجاد یک فضای کاری سالم نقش بهسزایی دارد و به واسطه پیامدهای سازمانی، گروهی و فردی که به همراه دارد به شدت مورد توجه قرار گرفته است^(۷).

حقوقدانان براساس سنتی راجح برای تعریف اسناد رسمی به مواد ۱۲۸۴ و ۱۲۸۶ و ۱۲۸۷ ق.م. استناد می‌کنند^(۸). این مواد سند را به عنوان نوشته‌ای که در مقام دعوی یا دفاع قابل استناد است تبیین می‌کنند و طبق ماده ۱۲۸۷ ق.م. نوع رسمی آن در اداره ثبت اسناد و املاک یا دفاتر اسناد رسمی یا نزد سایر مأمورین رسمی در حدود صلاحیت آنها بر طبق مقررات قانونی تنظیم می‌گردد^(۹). این تعریف را می‌توان تعریف سنتی از سند رسمی نامید. در این که سند رسمی در مقام دفاع یا دعوی قابل استناد است تردیدی وجود ندارد بلکه تردید و اشکال در جامعیت تعریف است^(۴).

در حالی که در واقع اسناد رسمی حوزه عمل و تأثیرگذاری بیشتری در

بحث حدود اعتبار آنها نیز مطرح است(18) بهاین ترتیب که ابتدا هرگونه تعریضی نسبت به استناد عادی، امکان طرح و رسیدگی دارد(6).

استناد رسمی

آقای دکتر کاتوزیان در این باره بیان داشته‌اند؛ سند رسمی، سندی است که نزد مأمور رسمی صالح، با رعایت مقررات قانونی، تنظیم می‌شود(5). ماده 92 ق.ث، مدلول کلیه استناد رسمی را بدون احتیاج حکمی از محاکم عدليه، لازم‌الاجرا دانسته است(7).

این امتیازات به صورت عمومی به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ یکی معافیت از تودیع خسارت احتمالی در زمان صدور قرار تأمین خواسته به استناد سند رسمی و دیگری عدم امكان تردید(19) و انکار از سوی متمهد سند رسمی، در جریان دارسی و نسبت به مفاد سند رسمی(8). قانون ثبت استناد و املاک، طراح اصلی استناد رسمی نوین است. از جمله تأکیدهای این قانون می‌توان به مواد 22 و 70 الی 73 اشاره کرد(20). در ماده 73 ق.ث، تعقیب و مجازات اداری قضات و مأمورین دیگر دولتی که از اعتبار دادن به استناد ثبت شده استکاف نمایند، پیش‌بینی شده است. قانون دفاتر استناد رسمی و کانون سرفدران و دفتریاران مصوب 1354 نیز در این خصوص نقش عمده‌ای به‌عهده دارد(21) ماده 71 این قانون، محاکم دادگستری را مکلف می‌کند که در هر مورد که رأی بر بی‌اعتباری سند رسمی صادر می‌کنند، مراتب را به سازمان ثبت استناد و املاک کشور اعلام کنند که این خود دلیل بر اهمیت این استناد بوده، به طوری که محاکم دادگستری در هر نقطه‌ای از کشور مکلفاند رأی بر بی‌اعتباری سند را فقط به سازمان ثبت اعلام کنند و اعلام بی‌اعتباری به ادارات ثبت یا دفاتر استناد رسمی پیش‌بینی نشده است. ماده 2 ق.ث.ع.ا. حق استعمال انحصاری علامت تجاری را فقط برای کسی شناخته که علامت خود را به ثبت رسانده باشد و در واقع با ثبت علامت به نام شخص خاصی قانون از حقوق وی حمایت کرده و از ثبت این علامت به نام شخص دیگر و یا استفاده غیرمجاز از آن را منع می‌نماید.(10)

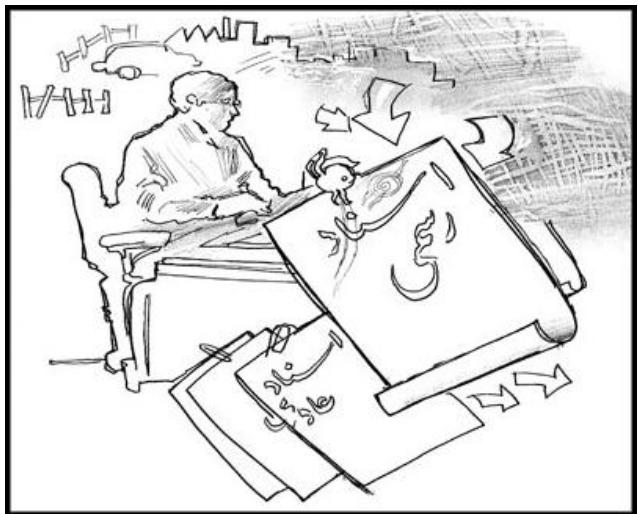
از مهم‌ترین وجوه افتراق استناد، تفاوت در قواعد حاکم بر تعرض به استناد عادی با تعرض بر استناد رسمی است. تعرض‌پذیری استناد عادی عام و فراغیر می‌باشد. یعنی برای دفاع در مقابل استناد عادی می‌توان از انواع مختلف تعرض استفاده کرد (اعم از ادعای جعل یا تردید و انکار و دعوى بی‌اعتباری). اما در مقابل سند رسمی تنها به یکی از دو طریق دعوى جعلیت یا بی‌اعتباری می‌توان تمسک نمود (ماده 216 قانون آیین دادرسی مدنی⁵ (11) در حالی که اجرای مفاد استناد عادی مستلزم طرح در محکمه و طی فرآیند رسیدگی قضایی است. البته قانونگذار در ماده 1291 ق.م، برخی از استناد عادی را در حکم سند رسمی قرار داده است.(21)

به موجب ماده مذبور؛ «استناد عادی در دو مورد اعتبار استناد رسمی را داشته و درباره طرفین و وراث و قائم مقام آنان معتبر است:

شفافسازی روابط حقوقی افراد، حمایت و پشتیبانی در اجرای حقوق و تکالیف شفاف و منجز افراد، قصاص‌دایی و ایجاد نظم عادلانه حقوقی بر مدار افراد حقیقی و حقوقی در کشور دارد(10). بنابراین قلمرو استناد رسمی بسیار فراتر از قلمرو دادگاه‌ها است(11). زیرا اختلافات و روابط حقوقی افراد و رسیدگی به آنها جنبه استثنایی داشته و حال آن که ساماندهی به روابط حقوقی در مجرای اصل قرار دارد(12). از این جهت آشکار می‌شود که تقلیل مفهوم سند رسمی به عنوان یکی از ادله اثبات دعوى تا چه اندازه به نقش و جایگاه استناد رسمی صدمه و خدشه وارد می‌کند(13). این مقاله به بررسی و بیان رابطه بین سلامت اجتماعی به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم سلامت با تنظیم سند رسمی معاملات می‌پردازد (14) و پیش‌بینی می‌شود که این عمل یعنی تنظیم سند رسمی معاملات سبب ایجاد بهداشت حقوقی⁸ و در نهایت بهبود وضعیت سلامت اجتماعی گردد(15). ضمن اینکه عدم تنظیم معاملات به صورت رسمی و روی آوردن به استناد عادی، با توجه به موقعیت متزلزل اینگونه استناد ضمن عدم تحقق سلامت اجتماعی، احتمال ورود آسیب‌های روحی و روانی و همچنین خدمات عاطفی را نیز قوت می‌بخشد(16).

استناد عادی

در قوانین جاری تعریفی از سند عادی⁶ ارائه نشده است بلکه پس از تعریف استناد رسمی در ماده 1287 ق.م، در ماده 1289 همان قانون

نگاره ۱. معضل اعتبار معاملات سند عادی

اعلام شده «غیر از استناد مذکور در ماده 1287 سایر استناد عادی است». آقای دکتر کاتوزیان در تعریف این استناد آورده است: (16) «سندی که بدون دخالت مأمور رسمی به وسیله اشخاص عادی تنظیم و امضا می‌شود». در خصوص شرایط اعتبار استناد عادی نظریات فقهی و حقوقی ابراز شده که گاه با یکدیگر مغایرت دارند. فقهها به طور عمده قائل به اصل عدم اعتبار استناد عادی بوده‌اند(17). مرحوم صاحب جواهر سه دلیل بر این نظریه آورده است: (5) علاوه بر امکان تعرض به استناد عادی

نمی تواند نظم مطلوب اجتماعی را در حوزه تعاملات قراردادی به گونه‌ای که از تضییع حقوق افراد جامعه و مآل سلامت اجتماع صیانت نماید⁽²⁶⁾ هر چند کماکان بر لزوم توسعه آموزه‌های دینی و اخلاقی و گسترش فرهنگ پاییندی به قول و قرارها به عنوان یک شرافت اخلاقی و کرامت انسانی⁽¹¹⁾ توسط متولیان فرهنگی و رسانه‌های تأثیرگذار تاکید می‌شود. زیرا که بدون تردید بدقولی و زیر قرار و مدار زدن از علی مهم گستالت اجتماعی و واگرایی است. اما واقعیت امر و شواهد موجود در جامعه و شلوغی و ازدحام مراجع قضایی بر لزوم نظم بخشی به حوزه‌های قراردادی و پیشگیری از ایجاد دعاوی متعدد و توسعه صلح اجتماعی و در نهایت سلامت جامعه در این حوزه را روشن و اتخاذ طریق مناسب را تکلیف می‌نماید⁽²⁷⁾.

لذا تفاوت اسناد رسمی با اسناد عادی و مزايا و فواید فراوان این گونه اسناد، برآن است تا برای سلامت اجتماع در حوزه قراردادی، آحاد جامعه را برای تنظیم اسناد رسمی تشویق نمائیم و به نظر می‌رسد⁽²⁸⁾ در این حوزه مسئولیت رسانه‌های تأثیرگذار از جمله صدا و سیما بسیار خطیر و مهم می‌باشد، زیرا که اهمیت آموزش و توجیه و آشنایی مردم برای تنظیم اسناد معاملات خود به صورت رسمی و آگاهی از مزايا و ویژگی‌های منحصر به فرد آن در مقایسه با اسناد عادی، نماید کمتر از آموزش آشپزی، گلدوزی، خیاطی و ... تلقی شود⁽²⁹⁾ ضمن اینکه باید هم قانونگذار و هم مراجع ذیربطری شرایط تنظیم اسناد رسمی را همواره تسهیل نموده تا مردم با رغبت هرچه بیشتر به تنظیم اسناد رسمی گرایش پیدا نمایند⁽³⁰⁾.

نتیجه گیری

نتایج نشان داد تنظیم سند رسمی خواه و ناخواه باعث ایجاد مدیریت قوی و صادقانه و سلامت جامعه را در پی دارد⁽³¹⁾. رویداد سلامت جامعه از لحاظ مفهوم پویایی، پژوهش و کوشش در جهت بهسازی جامعه، مزايا علمی قابل ملاحظه‌ای دارد⁽³²⁾. هر چقدر تنظیم اسناد رسمی افزایش پیدا کند بسلامت جامعه و اصول اخلاقی افزوده می‌شود⁽³³⁾. تنظیم اسناد رسمی ارتباط و پیوستگی زیادی با سلامت جامعه دارد، برای دستیابی به سلامت جامعه لازم است پدیده تنظیم سند رسمی به طور کامل شناسایی شود تا بتوان موجبات توسعه اخلاقی را فراهم آورد⁽²⁹⁾. بررسی زوایای مختلف بررسی تأثیر تنظیم سند رسمی معاملات در سلامت اخلاقی و اجتماعی جامعه امری است گستردۀ و بسیار ضروری، زیرا بشر به طور فطری از خوبی‌ها و فضائل نیک و اخلاقی لذت می‌برد و از زشتی‌ها و ردائل اخلاقی بیزار است⁽³⁴⁾ با این حال، متأسفانه جهان در طول تاریخ، شاهد تنظیم اسناد عادی و خودخواهی‌ها، جاه طلبی‌های گروهی، اندک و در نتیجه، بی‌اخلاقی بوده است⁽³⁵⁾. تأثیر تنظیم سند رسمی معاملات در سلامت اخلاقی و اجتماعی جامعه منطبق با رعایت اصول و مقررات اداری حاکم و با توجه به نظم اداری از قبل طراحی شده⁽³⁶⁾ وظایف خود را به خوبی و برای نیل به بهره‌وری سازمانی اجرا می‌نماید. سلامت جامعه یکی از

1- اگر طرفی که سند (بر) علیه او اقامه شده است، صدور آن را از منتساب‌الیه تصدیق نماید.

2- هرگاه در محکمه ثابت شود که سند مذبور را طرفی که آن را تکذیب یا تردید کرده در واقع امضا یا مهر کرده است» با وجود موارد بالا هرگز قدرت اجرایی اسناد عادی تاب مقاومت یا برابر⁽¹²⁾ در مقابل اسناد رسمی را نداشته بلکه آثار این ماده منحصر است به موارد مطرح و تعیین شده یعنی عدم امکان تعرض مجدد از نوع انکار یا تردید. اما سایر آثار سند رسمی از جمله قدرت اجرایی بر آن بار نمی‌شود. زیرا وصف جوهری سند رسمی که دخالت مأمور رسمی و رعایت تشریفات قانونی است در این اسناد موجود نمی‌باشد⁽²³⁾.

عامل دیگری که قدرت اجرایی اسناد عادی را بیشتر تضعیف می‌کند، تحوه شکل‌گیری این اسناد است. معمولاً اسناد عادی توسط خود طرفین سند و یا توسط بنگاه‌هایی مانند مشاورین املاک یا اتومبیل تنظیم می‌شوند که متصدیان آنان عمدتاً قالب‌های حقوقی را در تنظیم این نوع اسناد رعایت نمی‌کنند⁽²⁴⁾ و در بسیاری از موارد به دلیل ضعف ساختاری این اسناد در اجرا یا در موقع ارائه به مراجع قضایی اثربخشی لازم را نداشته و موجبات ضرر و زیان و تضییع حق افراد فراهم می‌شود⁽⁶⁾.

تفاوت اسناد رسمی با اسناد عادی در ایجاد سلامت جامعه

یکی از موضوعاتی که پیوندهای اجتماعی بر آن قرار می‌گیرد قول و قرارها است (گفتار و عهد و پیمان) بسیاری از معاملات و حتی تعاملات اجتماعی براساس عهد و پیمان شفاهی انجام می‌پذیرد هر چند در آیات قرآنی به عنوان یک آموزه حقوقی و اخلاقی از مؤمنان خواسته شده تا در حوزه معاملات، به نگارش عقود و عهود پیردازند تا بتوان بر اساس آن استناد حقوقی گردد (سوره بقره آیه 282)⁽²⁵⁾.

در ادبیات عرب از معاملات به عنوان صفة یاد می‌شود که زدن دو دست به یکدیگر پس از انجام تفاوتات و قول و قرارها می‌باشد، این واژه به خوبی تبیین می‌کند که اصول معاملات بر قول و قرار نهاده شده و زدن دو دست به یکدیگر نشانه تمثیلی از پیمان و قرارداد است. کما اینکه تاریخ این مزد و بوم حکایت از این دارد که بسیاری از تعاملات مردمی چه در حوزه‌های مراوده‌های تجارتی اعم از خرید، فروش و یا اعطاء وام و قرض به دیگری، و سایر تعهدات براساس قول و قرار شکل می‌گرفته و چه بسا همین امر هم اکنون نیز در برخی از اجتماعات کوچک خوشبازنده و یا نزد برخی از افراد جامعه جریان داشته باشد. اما تحولات گستره اجتماعی، از دیاد جمیعت و ارزش یافتن مضاعف برخی از اموال، همانند زمین و ملک، مهاجرت قومیت‌های مختلف با فرهنگ‌های متفاوت و شکل‌گیری شهراهی بزرگ با تنوع جمعیتی و با نگرش‌ها و آداب سنن خاص خود، و بسیاری از عوامل گوناگون دیگر، شرایط روزگار به گونه‌ای رقم خورده است که دیگر چنین قول و قرار مدارهایی حداقل در سطح گستره‌های در جامعه دیگر قابل اتکاء نبوده و

مراجع قضایی برای اثبات حق خود و یا دفاع از اتهامات منتبه به خود خواهد شد و فایده مهم‌تر در واقع منافع عمومی جامعه می‌باشد. بهاین ترتیب که با کاسته شدن از مراجعات به محاکم؛ در ابتدا، هزینه‌های عمومی کاهش خواهد یافت. در گام بعدی، این مراجع با فرصت ایجادشده به سایر مسایل و مشکلات و نارسایی‌های اجتماعی سریع‌تر رسیدگی خواهد نمود و نتیجه آن افزایش آرامش و امنیت در جامعه خواهد بود.

4- ضمن احترام به قول و قرارهایی شفاهی که در مراوده‌های تجاری در بین برخی از افراد آحاد جامعه وجود دارد و تاکید بر فرهنگ سازی و گسترش مبانی اخلاقی در جامعه، لیکن بنظر می‌رسد در حال حاضر با توجه به تنوع و پیچیدگی روابط اجتماعی و همچنین روابط حقوقی فمایین افراد جامعه، نسخه قول و قرار شفاهی قابلیت پاسخ‌گویی به نیازهای امروز جامعه در زمینه حقوق قراردادی را نداشته و نمی‌تواند در زمینه نظم پختنی در حوزه‌های مذکور سلامت اجتماع و آرامش خاطر روحی و روانی آحاد جامعه را فراهم نماید. لذا به‌نظر می‌رسد در این زمینه:

گام اول: شرایط تنظیم اسناد رسمی از سوی مراجع قانونگذاری و سازمان‌های متولی ذیربیط هم از حیث تشریفات و هم از حیث سرعت باید تا سرحد امکان تسهیل و آسان شود، و در این زمینه پروسه دولت الکترونیک و استفاده از فناوری‌های نوین اطلاعات بسیار کارساز و راهگشاست، اخذ استعلامات لازم اعم از امور مالیاتی، شهرداری و ... به راحتی از طریق توسعه شبکه‌های الکترونیکی و ایجاد زمینه لازم برای صدور برخط مفاصیاحساب‌ها، پاسخ استعلامات مورد نیاز برای تنظیم اسناد رسمی امکان‌پذیر است. تحقق این امر سهولت و همچنین سرعت تنظیم اسناد معاملات را ارتقا بخشیده و در نتیجه به‌طور طبیعی تمایل و رغبت افراد برای تنظیم معاملات خود به صورت رسمی افزایش می‌یابد. ضمن اینکه تعديل هزینه‌ها نیز می‌تواند مشوق افراد برای تنظیم اسناد رسمی باشد.

گام دوم: کنترل و نظارت مستمر بر عملکرد متولیان تنظیم اسناد رسمی بعنوان امنی مردم و حاکمیت و پالایش کژی‌های احتمالی در این خصوص می‌تواند اعتماد مردم و جامعه را برای حضور در نهاد تخصصی و مدنی دفاتر اسناد رسمی جهت تنظیم و ثبت قراردادهای خود به صورت رسمی جلب و ارتقا بخشد.

خواسته‌ها و آرزوهای دیرینه جوامع مختلف بوده به‌طوری که تنظیم سند رسمی یک روش توزیع سلامت اخلاقی شهروندان محسوب می‌شود(24). سلامت جامعه مجموعه‌ای است از خصایص پایدار که انطباق با شرایط محیط، روحیه بالای نیروی کار، کفايت برای حل مشکلات، سرعت عمل و... را به همراه دارد(37). به‌طور کلی سلامت جامعه بر برآیند انجام کار اثر بخش تأکید دارد که تنظیم سند رسمی نقش‌الایی در این زمینه دارد زیرا باعث کنترل و کاهش فساد و سالم‌سازی، شفاف سازی قوانین و مقررات و رعایت اصل پاسخ‌گویی و اخلاق‌گرایی است(38). تنظیم سند رسمی، عملکرد جامعه را نسبت به اخلاق‌گرایی و صداقت غنی می‌کند و باعث کاهش میزان فساد می‌شود، براساس نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود که سند رسمی به عنوان سند برتر جهت تنظیم اسناد معاملات و تعهدات آحاد جامعه، برای ایجاد امنیت، اخلاق و سلامت اجتماع مورد توجه قرار گیرد.

مجموعه مطالب که از نظر خوانندگان محترم گذشت مشخصاً در موارد ذیل قابل جمع می‌باشد.

1- با توجه به تنوع و تعدد و پیچیدگی روابط اجتماعی، اقتصادی - مدنی و حقوقی افراد در جوامع امروزی، این روابط حتماً بایستی به صورت قراردادها و اسناد تنظیم شوند.

2- هرچند اسناد عادی و رسمی ویژگی‌های مشترک مانند کاشفیت و تبعیت از قوانین دارند بنابراین بنا به دلایلی که در متن نوشتار تبیین گردید، اسناد رسمی به دلیل حمایت قانون و نیز استحکام علمی و فنی و قدرت اجرایی نسبت به اسناد عادی برتری و رجحان دارند.

3- هرچند در قانون مدنی از سند به عنوان یکی از ادله اثبات دعوا نام برده و در تعریف سنتی سند آن را به عنوان نوشته‌ای که در مقام دعوا یا دفاع قابل استناد است معرفی نموده است، مع‌هذا واقعیت این است که اغلب قراردادها و تعهدات که در قالب اسناد تنظیم می‌شوند بدون بروز دعوا و اختلاف به سرمنزل مقصود رسیده و هدفی که منظور سند بوده بدون مراجعه به مراجع قضایی و انتظامی حاصل می‌شود. لذا محدود نمودن سند صرفاً به عنوان یکی از ادله اثبات دعوا موجه به نظر نمی‌رسد. بلکه سند را بایستی به عنوان بهترین وسیله برای تنسيق و تثبیت روابط اجتماعی و اقتصادی و مدنی افراد تعریف نمود. با این تلقی از سند (علی‌الخصوص سند رسمی با توجه به قدرت نفوذ و اجرایی آن) باید جایگاه ممتاز و برجسته‌ای برای آن قائل شویم. به این ترتیب که اگر اسناد رسمی با رعایت مقررات و ضوابط و در نزد مأمورین ذی صلاح تنظیم شوند در ابتدا، به دلیل استحکام و نفوذ ناپذیری این اسناد در واقع نیاز به مراجعه به مراجع انتظامی و قضایی نخواهد بود و در فرض مراجعته به این مراجع، در موارد نادر، با ملاحظه متن و مفاد و آثار حقوقی این اسناد، دعاوی مطروحه سریع و شفاف به نتیجه و تصمیم‌گیری خواهد رسید.

این کار حداقل دو فایده عمده دربر دارد؛ یک فایده فردی که افراد متحمل هزینه‌های مادی و معنوی در مراجعات مکرر و طولانی به

3. Petty GC. (1991). Development of the occupational work ethic inventory. Knoxville: The University of Tennessee-Knoxville; 18: 231-260.
4. Pourezzat A, Gholipour A, Nadirkhanlo S. (2010). Identify and prioritize the factors affecting the commercialization of knowledge in universities. Entrepreneurship Development; 2 (7): 65-35. (In Persian).
5. Erfani M. (2012). Comparative laws. Journal of Jangal; 6(1): 154-163. (In Persian).
6. Fazel A, Kamaliyan AR. (2016). The relationship between ethical leadership and empowerment students. Ethics in Science and Technology; 11(3): 59- 68. (In Persian).
7. Georgian A. (2001). Diyeh's words in Diyat. Tehran: Tehran University Press.
8. Heidaripour R. (2012). Investigating the relationship between organizational justice and psychological empowerment. Journal of Organizational Cultural Management; 10(1): 201-175. (In Persian).
9. Amlipor A. (2008). Instruments of Al-Shi'a. Abu Dhabat-e Safiyan; 22: 14-21. (In Persian).
10. Salehi Amiri R. (2008). The concept of social justice. Research Institute for Strategic Research, Expediency Council; 26 :11-36. (In Persian).
11. Saeed A. (2015). Third world economic issues. Tehran Publishing House; 6: 12-24. (In Persian).
12. Shakibaee AR. (1993). Comparative study of trade liberation. Institute for Business Studies and Research; 7: 143-162. (In Persian).
13. Shayan Aryany Sh. (2009). The anti-investment space in Iran. Capital; 14: 213-224. (In Persian).
14. Zahi N, AliPour R, Ghaffarpour D. (2005). Investment and methods of foreign financing. Economic Deputy of the Organization of Economic Affairs and Finance of East Azarbaijan; 4(8); 231-252. (In Persian).
15. Rahbar F, Mozaffari Khameneh F, Mohammadi S. (2007). Foreign investment obstacles and its impact on economic growth in Iran. Economic Research Magazine; 81: 111-138. (In Persian).
16. Williams J, Elson JR. (2010). The challenges and opportunities of incorporating accounting ethics into the mental harm. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues; 13(1): 105-115.
17. Copeland J, James E. (2005). Ethics as an imperative. Translated by: Forqandoust K, Mansour Zarea M. (2005). Quarterly of Accounting Knowledge; 3(11): 18-23 & 68-72. (In Persian).

گام سوم: آگاهی بخشی و آموزش حقوقی افراد جامعه به ویژه در زمینه مزايا، فواید و ویژگی های سند رسمی به عنوان سند برتر جهت تنظیم استاد معاملات و تعهدات آحاد جامعه، برای ایجاد امنیت و بهداشت حقوقی و سلامت اجتماع از طریق رسانه های تأثیرگذار همانند صدا و سیما با همکاری کانون های تخصصی ذیربیط یعنی کانون سردفتران و دفتریاران و کانون وکلا امری است که اهتمام به آن می تواند جهت اعتمادسازی مردم برای اقبال از تنظیم معاملات و تعهدات خود به صورت رسمی مؤثر واقع شود.

ملاحظه های اخلاقی

در این پژوهش با معرفی منابع مورد استفاده، اصل اخلاقی امانت داری علمی رعایت و حق معنوی مؤلفین آثار محترم شمرده شده است.

واژه نامه

1. Moral principles and Values	اصول و ارزش های اخلاقی
2. scientific Ethics	اخلاق علمی
3. Intellectual Property	مالکیت معنوی
4. formal document	سند رسمی
5. Tort Law	قوانين مسئولیت مدنی
6. ordinary document	سند عادی
7. Privacy	حریم خصوصی
8. Legal security and health	امنیت و بهداشت حقوقی
9. Legal interactions	تعاملات قراردادی
10. Human Dignity	کرامت انسانی
11. Justice	عدالت و برابری
12. Ethical Judgment	قضاؤت اخلاقی
13. Ethical intention	تعهد اخلاقی
14. Moral Dilemmas	معضل اخلاقی
15. Civil and legal	مدنی و حقوقی
16. Commercial commissions	مراوده های تجاری

References

1. Lashkar Blocki M. (2008). Framework for the development of professional ethics and values in scientific and technological research. Ethics in Science and Technology; 3(1):105-119. (In Persian).
2. Kim WG, Brymer RA. (2011). The effects of ethical leadership on manager job satisfaction, commitment, behavioral outcomes, and firm performance. International Journal of Hospitality Management; 30(4): 1020-1026.

29. Katouzian N. (2008). Civil law in the current legal order, Tehran, Publishing; 7: 67-79. (In Persian).
30. Baker TL, Hunt TG, Andrews MC. (2006). Promoting ethical behavior and organizational citizenship behaviors: The influence of corporate ethical values. *Journal of Business Research*; 59(7): 849-857.
31. Ingrid N. (2004). Factors impacting on ethical behavior in organizations. South Africa: University of Pretoria.
32. Rethinam G S, Ismail M. (2008). Constructs of quality of work life: A perspective of information and technology professionals. *European Journal of Social Sciences*; 7(1):58-70.
33. Chenari M. (2014). Philosophical foundation and criticism of values clarification approach. *Ethic in Science and Technology*; 10(3): 1-8. (In Persian).
34. Asayesh M. (2014). The feasibility of successful implementation of knowledge management at the state University of Sistan and Baluchistan. *Zahedan Islamic Azad University Journal*; 32(6): 91-122 (In Persian).
35. Sims RR. (1991). The institutionalization of organizational ethics. *Journal of Business Ethics*; 10(7):493-506.
36. Parker K. (2007). Ethics in professional life. *Grand Valley State University PHI*; 325: 1-6.
18. Hosseinzadeh Bahreini M H. (2005). Factors affecting social security of investment in Iran. *Journal of Economic Research*; 2: 109-153. (In Persian).
19. Nayebi K. (2006). Check the general health of university students. Tehran: The 1ST Seminar on Mental Health. (In Persian).
20. Sponsor GR. (2010). Investment security in the shadow of regulations. *Quarterly Journal*; 4: 42-58.
21. Allameh R. (2009). Constructs of quality of work life. *Journal of Business Research*; 10 (24): 58-39. (In Persian).
22. Pashazadeh M. (2011). The impact of mental security on private investment in Iran, *Quarterly Journal of Economic Development Growth*; 2:187- 162. (In Persian).
23. Emami SH. (2010). Civil rights. Tehran, Islamiyah Publications; 6(7): 192-208. (In Persian).
24. Civilian SJ. (1376). Evidence of Proceedings. *Ganj Danesh*; 4: 85-97.
25. Katouzian N. (2001). Proof and Proof. Tehran, Publishing Volume; 1: 29-38. (In Persian).
26. Mansour J. (2002). Civil code. Tehran, Publication of the Meeting;3: 62-77. (In Persian).
27. Hojjati Ashrafi G. (2011). Collection of registration laws. *Ganj Danesh*; 5: 48-59. (In Persian).
28. Emami H. (2006). Civil rights, Tehran, Publishing; 6: 76-88. (In Persian).